

OBSZAR NATURA 2000 Tylmanowa PLH120095

Powierzchnia: 0,26 ha

Położenie administracyjne: województwo małopolskie, powiat nowotarski, gmina Ochotnica Dolna

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW): zaproponowany: październik 2009 r., zatwierdzony: marzec 2011 r.

Obszar Natura 2000 Tylmanowa PLH120095

Obszar obejmuje zabytkowy kościół pw. św. Mikołaja i tereny żerowiskowe bezpośrednio z nim sąsiadujące. Na strychu kościoła znajduje się kolonia rozrodcza podkowca małego (*Rhinolophus hipposideros*). Zimą 2014/ 2015 strych i dach kościoła przeszedł gruntowny remont, na strychu zainstalowano

adaptacje dla podkowców małych (budę – miejsce odpoczynku nietoperzy) i zabezpieczenia części konstrukcyjnych (folia paroprzepuszczalna, zabezpieczenia elementów więźby). Zrealizowano nasadzenia drzew, aby zapewnić nietoperzom bezpieczną trasę przelotu na żerowiska.

Przedmioty ochrony wg SDF: 1 gatunek nietoperza: podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (1303)

Występowanie w Polsce: podkowiec mały występuje w Polsce wyłącznie na południu - na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, w Karpatach (z wyjątkiem Tatr) i w Sudetach Wschodnich.

Status prawny w Polsce: ścisła ochrona gatunkowa na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.)

Podkowiec mały to jeden z najmniejszych i najbardziej zagrożonych krajowych nietoperzy. W drugiej połowie XX wieku odnotowano silny spadek liczebności podkowca małego w Europie, w tym również w Polsce. Obecnie na większości obszarów występowania sytuacja tego gatunku ustabilizowała się. Wciąż jednak podkowiec mały jest jednym z najbardziej narażonych na wyginięcie nietoperzy w Europie. Krajowa liczebność gatunku w 2018 r. szacowana jest na około 14 tys. osobników.

Wygląd: Podkowiec swoją nazwę zawdzięcza charakterystycznej narośli na nosie w kształcie podkowy, która jest wykorzystywana do skupiania emitowanych sygnałów echolokacyjnych. Uszy są spiczasto zakończone i nie posiadają koziolka. Futerko jest długie i puszyste, koloru brązowego na plecach i jasnoszarego na brzuchu. U młodych osobników sierść jest szara. Skrzydła są szerokie i zaokrąglone, co daje podkowcom zdolność do bardzo zwrotnego lotu - potrafią też zawisać w powietrzu. Uszy, pysk oraz błona skrzydłowa są koloru szarobrązowego. W spoczynku podkowce okrywają całe ciało skrzydłami.

Na zdjęciu widoczna charakterystyczna narośl na nosie w kształcie podkowy

Podkowce w spoczynku owijają się błoną skrzydłową

Szerokie i krótkie skrzydła podkowca, pozwalają na powolny, ale zwrotny lot

W.J.Gubata

Kolonja rozrodcza podkowca małego
– samice z młodymi

Życie: W kwietniu/maju samice podkowca małego tworzą tzw. kolonie rozrodcze, w których wydają na świat i wychowują swoje młode. Kryjówki letnich kolonii rozrodczych stanowią przede wszystkim nieużytkowane i dobrze nagrzane strychy budynków (głównie sakralnych). Samice rodzą najczęściej jedno młode. Cięża trwa około dwóch miesięcy. Młode przychodzą na świat na przełomie czerwca i lipca. Stają się w pełni niezależne po 6 – 7 tygodniach. W czasie od sierpnia do listopada odbywają gody i akumulują zapasy tłuszczu, natomiast w miesiącach zimowych hibernują. Podkowce zimują w jaskiniach, sztolniach, rzadziej w piwnicach i budynkach.

Do hibernacji wybierają schronienia ciepłe (najczęściej 6-9 °C) i o dużej wilgotności. Okres hibernacji w Europie środkowej trwa od października do kwietnia. Podkowiec mały jest gatunkiem osiadłym. Odległość pomiędzy kryjówkami zimowymi oraz letnimi, nie przekracza z reguły 10 km. Unika terenów otwartych. Preferuje lasy liściaste lub mozaikę środowisk z bogatą siecią zadrzewień i zakrzewień oraz tereny krasowe i skaliste, najlepiej w pobliżu wody. Tereny te stanowią jego żerowisko.

Główne zagrożenia dla podkowca małego w Europie i w Polsce:

- zmniejszanie się ilości kryjówek kolonii rozrodczych poprzez niewłaściwie prowadzone remonty dachów (zamykanie/uszczelnianie otworów wlotowych, nieodpowiednie terminy remontów, stosowanie niebezpiecznych dla ssaków środków konserwacji drewna),
- instalowanie reflektorów w ramach iluminacji budynków, powodującej zanieczyszczenie świetlne
- wycinanie drzew i krzewów w otoczeniu schronień nietoperzy oraz na trasach przelotu, powodując utratę tras migracji
- niszczenie i fragmentacja żerowisk (niewłaściwa gospodarka leśna, wycinka wielkopowierzchniowa),
- stosowanie insektycydów skutkująceubożeniem bazy pokarmowej nietoperzy,
- presja drapieżników (kun, kotów, sów),
- płoszenie nietoperzy, nieuzasadnione przebywanie na strychu, prace remontowe dachu i strychu kościoła w okresie rozrodu nietoperzy.

**Koordynatorem prac nad projektem PZO Tylmanowa jest P. Justyna Ślęzak
(e-mail: justyna.slezak.krakow@rdos.gov.pl, tel. 012 619-81-46).**

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

